

บทละครร้อง

เรื่อง

ตันร่าย ปลายดี

(ประเพณี อักษร วรรณ)

โรงพิมพ์อักษรนิติ

ร.ศ. ๑๒๙

กรุงเทพฯ ประจําพ.ศ. ๒๕๒๓

บทกลอน รวบรวม ๒๕๒๓

เรื่อง

ต้นร้ายปลายดี

(ประเสริฐ อักษร วรรณ)

—*~*~*

โรงพิมพ์อักษรนิติ

ว.ศ. ๑๒๔

เลขที่๑๑

๕๑๕. ๑๑๑๒

เลขหมู่

๒๕๒๓ ๒๖

เลขทะเบียน

ป.๑๒๒๖๐๔

ว. ๕๕๓

บทละครร้อง

เรื่อง ตันร้าย ปลายดี

(ประพันธ์ขึ้นอักษรรรจนา สำหรับละครหลวงนฤมิตร
ร.ศก ๑๒๙)

ตัว ละคร

- ๑ นายมุกดา นายโรง อายุ ๒๔ บุตรพระราชมิ่ง
แก่กรรม น้องคุณแม่เห็ดยม ศึกษา
ในยุโรปฉลาดแต่ใจเร็วเฉียวฉุน
ไม่ใหร้าย ความคิดดีอกแต่
- ๒ พระโยคธา อายุ ๕๐ เกตอแก้วของนายมุกดา
เจ้าขุนเทศใจน้อย
- ๓ หดวงใจเพชร อายุ ๒๖ ชอบกับนายมุกดา นักเลง
เจ้าชู้
- ๔ คุณแม่เห็ดยม บ้าของนายโรง อายุ ๕๖ ใจอาวรั๊ก
ญาติ แต่แสร้งอน

๒

ควนโฆม

๕ ชะแต่ม

อายุ ๒๒ ถูกสาวหัวปีของ คุณแม่
เหี้ยม ขำ ๆ กิริยา เรียบร้อยฉลาด
ดี แต่ใจอ่อน หงุนเฉียว

๖ เฒ่า

อายุ ๑๗ ถูกสาวสุดท้องของ คุณแม่
เหี้ยม อยู่ข้างด้วยนึกอยู่ฉลาด
เฉลียวรู้จักใจตัวกตาแต่ชื่อ รักพี่สาว

๗ นังถวย

อายุ ๒๓ คนสนิทคู่ชีวิตของ ชะแต่ม
ปากจัดกำก้น ประสาไพร

— ❦ —

ชุดที่ ๑

(ควนโฆม)

ฉากใน ห้อง ตึก

พระยาสุริยราช ถึง แก่กรรม สามี คุณแม่เหี้ยม ตัวละคร
มี นายมุกดา

สามเส้า

๑ (มุกดา)

จากยุโรป, ไบแต,

แม่ชะแต่ม ข้างไม้แย้ม, พรายมอง, แม่ของถวย แม่เฒ่า,
เฒ่ายังเด็ก, เฒ่าเด็กช่วย เรา จัง ถวย, หมั่น แม่ พ, เฒ่า

ค้นร้ายปดัยด

๓

ที่พอ คุณ แม่เหล็ยม,เตรียมจะแต่ง,เรา แถ้ง ถ่วง ไหน
เจ้า หลวง,ปรีชา,เล็อก มา ขอ ไม่หัก หัก,หาง คว่า,
ขึ้นชาวขอ เกิดงอกอ,เก็อกถม,อมพะนัม ฯ ๔ คำ
(คิดจะ แอบไปพบ พุดกะแม่เหล็มน้องสาว คำเตือน
หงายเช่น คื่นนี้เคยลงไปเดินในสวน ทำเป็นมาเยี่ยม
แม่ชะแถม เล็ยชวง เล็ยนิค เพื่อคุณ บ้า ถาม นิด แถ้ว
ไม่ต้องพบ ไม่ทันไร ชะแถม ออกมา บ่น “ตายจริง
ถ่วงไปไหนเล็ยไม่ยักบอก คุณพ่มา มัวเย็บเล็ยอยู่”
นาย มุกดา ก็ไมเมจะดาไป อ้าง ว่า คิค ราชการในกรมรับ
สั่งให้หา มา คอยอยู่นาน แถ้ว ชะแถม เห็นยวไว้
ก็ไม่อยู่ทำ หน้าเจ็อนๆ พิลึกนัก วันไปจนได้ ชะแถม
พนเล็ย)

เขวบาง

๑ (ชะแถม)

แรกกถับจาก,

เมืองนอก,ออกดี ๆ แต่เด็ยวนี้,หน้าเจ็อน,ฝาดเผ็อนหง่า
มานั่งเหงา,เราๆรัก,ช่วยซักหน้า คำตอง คำ,เล็ยไม่ได้,

๔ ควันไซมิง
โถดตา จะต๋อนตัก,ปรักปรำ,ทำสู้ดี ฤาก็มี,ความรู้,
เชิดชูหน้า เรียนเมืองนอก,ออกดัก,มีปัญญา ได้หมิ่นไว้,
ไไหนจะกล้า,คมคำใคร ฯ ๔ คำ เจริจา (ชะแต่่ม
ส่งไสยคู้หมิ่นเห็นผิดปรกติหนัก พอนั่งถ้อยเข้า มา
ก็คุณว่าไปเที่ยวโถดเลี้ยง คุณมุกดาเชิดคิดราชการ
จะรับไปแวง มา คอยหาอยู่ก็ไม่มีใครบอก จนไม่ได้
พูดจา กัน ต้องรับไปไว้ในกรม ถ้อยเถียงว่าไป
เมื่อไร ไม่เห็นแต่งเนื้อแต่งตัวเห็นเดิน ฉวยฉวยเดิน
อยู่กระนายเด็กในสวน ชะแต่่มว่า แหด ถ้อยก็เถียง
แต่ยืน ยืน ชะแต่่มปรับทุกข์ความในใจ ถ้อยก็ ว่า วิดก
อยู่เหมือนกัน แต่ไม่กล้าพูด เกรงจะเป็น เลือกหมิ่น
ประมาท ชะแต่่มถามว่า เห็นรักใครฤ ถ้อยก็ ว่า
ไม่ใช่ใคร นายเด็กนั้นเอง เห็น กระซกระซอ กัน
ผิดเชิงนี้ ชะแต่่มไม่เชื่อ ให้ถ้อยไปดู ถ้อยว่า นาย
มุกดาอยู่ในสวนจริงฤ ถ้อยก็ไป)

สร้อยสนดัด

๑ (ชะแถม)

แม่เห็ดมั้ง,

ดัดเห็ด,แถม เชื้อน้อง จะกล้าของ,พี่เขย,เฮ้ยไม่ไหว
หลวง ปรีชา,มาขอ,ไม่พอใจ ฐิติ,ปฤษา,พี่,ไม่มา
ถ้ามุกดา,คว่าที่อื่น,มี ดนถม นั้นและส้ม,นั้นง่าย,
งงงวยหง่า ทุกฉบับ,รับหนังสือ,ฤพังคำ ก็แม่นยำ,
รักชะแถม,ไม่แย้มพราย ฯ ๕ คำ เจรจา (นั่งถวย
หน้าต้นเข้า มาโกรธกระเจ้ากระงอด ว่าไปเห็น คุณมุกดา
พานายเด็กไปคุยกัน หงง หิงง ๆ อยู่ต้อง ต่อ ต้อง ดับ คน
ในมุม ส่วน ทางโน้นเลี้ยง ฟอด ๆ จวบ กอดกันฤใจ ด้วย
เข้าไป ชะแถม ดั่งตดถึง ดัน คีร์สะ นั้น ถวยสบลด้าบาด
ยื่นยื่น มั่นคง ทั้งโกรธ คีโพยคัฟายว่าไม่ควรเลยไม่
นำ คบ ฟินอบ พิเทา ชุณนายไม่ เชื้อก็ไป ดูด้วยกัน ชะแถม
จะ ๆ ไป แดวกัรื้อยัง)

ด้อยหม้อ

๑ (ถูกคู่)

ดั่งถารชะแถม,แถม

ต้น,อัด อื่นจิตร หมด ความคิด,มีรู้จัก,ยก ขยาย เชื้อ

๖

ควนไฆม

ก็ไซ้,ไม่ก็เซ้ง,เร้ง รคาย พลิกตูปคับ,กระลับ กระร่าย,
ทวายทูน นางถวยนุด,นุดถก,แล้วชุกช่ม ผัดผะอม,
อิด อัด,แด้นชัตถัน (ชะแต่ม) เกอะอย่างไร,ก็ไปดู,รู้แก่ตน
เสียเที่ยว หน,ถึงไม่จริง,นั่งอยู่ไย ฯ ๔ คำ ต่อยหม้อ

ปิด ม่าน

ชุดที่ ๒ (โปดงเพลิง) ฉาก ส่วน ดอกไม้
ในบ้านคุณแม่เหลยม เพดา ราชตรี เดือนหงาย ห้าง
จากชุดที่ ๑ ไม่ถึง ๑๐ นาที ตัวละครมีเดิมกับนาย
มุกดาขึ้นอยู่ด้วยกัน

นาคบริพัทธ์ © (มุกดา) รั้นาหน้า,วาศนา,
ไม่ควรคู่, แต่สู้รู้,แด้นรัก,หักไม่ไหว เจ้าเด่นให้,
เทอะดา,หมา หัวใจ เหลืออาไธย,เหลื้มไม่ หดอก,บอก
จริงจริง (เดลิ้ม) เดียวหม่นพ,เดียวจะร,มารักของ
ผิดทำนอง,นำเปื้อ,เลื้อผู้หญิง พอได้ชม,ลุ่มใจ,จะได้ทั้ง

ตนร้ายปดายดี

๗

อย่าสั่งตั้ง,หยิ่งเค็ดม,เดยเห็ดม คร้าม (มุกดา) พี่ตัว,
ชื่อนัก,รักชะแถม แด้วหวด แง้ม,รักเห็ดม,เห็ดม ถัดตาม
แต่มีนรัก,พี่สุดจัก,พยายาม ไม่ส้มความ,หวังเห็น,ไม่
เป็นตัว ฯ ๖ คำ เจรจา (เกยวพาดคว่าไขว่
เน็ดมก็ บ้องบัด ชะแถมแอบดอยอยู่ ตัวแข็งแค้นเดียดเห็ดมแค้น
นัง ถ้วย ก็ กระเหียน กระหือ รือ แทน นาย ไกรช นาย
ผู้ชาย แค้นนายเด็ก)

คางเหลื่อง ๑ (ลูกคู่) ชะแถมยื่น,ตั้นมโน,
โทโสพลั่ง จนเห็ดมยัง,พลั่งกราก,กระซากผิว (ชะแถม)
ในกรรม มะม,มะงาหระ,ฉาน่ากตัว (มุกดาซังกั้งนัย
เน็ดม ถัดตั้ง ตั้ง แด้วชุด ดงนังของ ๆ กัมหน้า) มาเผ่ายั่ว,
มัวง่วน,ใน ส่วนวัง (ถ้วย) ไม่ได้หมาย,คุณนายเด็ก,
เป็นเห็ดกเพชร ฉานา เด็ด,เด็ด จริง ๆ,ซิง ฉม้าง แย่ง
ไม่ว่า,หน้าไหน,ใครรักซัง เขาแต่คตัง,เดียดจระว่า,ให้
ถ้าใจ (มุกดาพิน) อย่าหนา อย่า,อัสชา,มึงอย่า

โพลิงเพตติ้ง

เล็กก็ เกือกหนา เกือก, วัณกะมิ่ง, ถึง จะไหว (ชะแถม)
 ข้าง เกือกแตก, แปรตก บัดซบ, จะตบใคร (มุกดา) ตบทั้ง
 อีไพลี, อีผู้, ทัดมา (ชะแถม) อย่า หนะ อย่า,
 หนะมุกดา, หนาไม่อาย ทำ ตา ดาย, ขวาง ๆ, เหมือน
 อย่างอิง่า (มุกดา) อย่ามาร้าน, อย่ามาพาด, อย่ามารยา,
 มีนึกว่า, เขา ด้วาคิ, ประมาทใคร (ชะแถม) ไม่รักใคร่,
 ไยมา หมั้น, ชนคน นึก (มุกดา) เมื่อ ก่อนรัก,
 มันหนักนักรักไม่ไหว นี่แน่แน่, แหวน แม่ หิน, คั่นเขาไป
 (ป้า) ไม่อยากใส่, ไหนของเรา, เขาเขามา (ชะแถมด้ออื่น)
 เข้าเขาไป, ไม่อยากใส่, ให้เสียหัว คนบิต พัด, หัวประ
 ดาษ, อัยชาดิง่า (ถ้อย) ไม่เคยพบ, ตดบแดง, แแดง
 พุดจา (มุกดา) กู ตบหน้า, หนา อีถ้อย, เล็กช่วยนาย ข
 ๑๒ คำ เจรจา (ทเถาะกัน) นาย มุกดา ร่ำมา
 นิง ถ้อยก็ หดบ คุณ นายใหญ่ ก็ร้องไห้ไป ๆ เสียดลี้
 คุณ นายเล็ก ๆ ก็ร้องไห้ไป ๆ วัง เข้า มา กอด คุณนาย

พื้นร้าย ปลายดี

๘

ใหญ่ ขณะนั้น คุณ แม่ เหลี่ยม ตกใจ ลง มา นายมุกดา
อึด อึด เตย เป็ด หดบ เข้าโรง คุณแม่ ร้อง ตะโกนถาม
อะไรกัน.)

ตกปลา ๑ (เหลื่อม) น้อง รัก พี่, เหมือนชีวิต,
ก็ว่าได้ อย่าดังได้ย, งูบจับ, ก่อ หนีบหาย (เหลื่อม)
อะไรกัน, อะไรกันเหว, กระเวยกระวาย (เหลื่อม) น้องยอม
ตาย, แทนพี่, ไม่มีสิ่ง (เหลื่อม) ซึ่ง อะไร (เหลื่อม)
ทำใจ, เหลวไหลหายาม ไม่ทันถาม, พี่ ก็ ยุ่ง, ต่วน สู้ สิ่ง
(เหลื่อม) ทำไม อะแฮ่ม, (เหลื่อม) คุณ พี่ สะแต่ม,
เหลวจริง ๆ (เหลื่อม) นั่นซิ ทำไม, (เหลื่อม)
ไม่ถาวรจริง, มาโครมๆ (เหลื่อม) ใคร ดึง กัน, (สะแต่ม)
อิดันเจ้า ค่า, (เหลื่อม) มา ทำไม (เหลื่อม) พี่ส่งได้ย,
ว่าอิดัน, วัน หักไหม (เหลื่อม) วัน อะไร (เหลื่อม)
พุทไซใคร, จะ กระโจน มัน ก็ ไทรม, เลี่ยมมนุษย์, เห็น
สุดเดว (เหลื่อม) ไม่รู้เรื่อง, ไม่รู้ราว, ปาวๆ

ประจาร์ (เฉลิม) คุณพี่พาด, หึง อีฉั้น, วันเหลวๆ
 (ซเรลิม) อีฉั้นจับ, คามือ, ฮือเฮ้ว ๆ ขอเอาเฉลว,
 บักหน้า, อีบัวกาม (เหลียม) อย่าว่าน้อง, แดอย่า
 ร้อง, ให้ไปนำ พัง แม่ว่า, สุกภาพ ๆ, อย่าหยาบหยาม
 เรื่องราวมัน, เป็นอย่างไร, จงไขความ ค่วนตุมตาม,
 อายเขา, ไม่เข้าที่ ฯ ๑๐ คำ เจรจา (คุณแม่ถาม
 ลูกเด็กก็เล่าว่า นายมุกดา เดียบเคียงเคาะแคะมา
 หลายวันตัวก็ไม่ส่งได้ยถึงได้เด่นหัวด้วย ครั้นวันนี้
 เดือนหงายมา นิ่งเด่นในส่วนก็ตามลง มาเกี่ยวตัวก็ไม่
 ปลงใจด้วย คุณพี่กับน้องถวยมา แอบดูเตยดำเอา
 ไครม ๆ ซนซนซนก็พลอยดูถูกพูดแล้วก็ร้องให้
 ซเรลิมก็เถียงอีบัวกาก็แก้ตัว ซเรลิมว่า มุกดาผิด
 กิริยานักว่าจะรักใครที่ไหน นิ่งถวยบอกไม่เชื่อ ให้
 มาดูเห็น พูดจบกอดกัน เฉลิมก็เถียงว่าไม่จริง นิ่งถวย
 รับแล้วก็เถื่อน ซเรลิมจึง ลง มาดูเห็นแก่ตา ก็อดไม่

ไหว คุณแม่ตกตลิ่ง ต่ำแต่ช้ำด้วยทรัพย์ เนิลมก็
 พ้อพี่ แด แก่คิดว่าไม่ได้รักใคร่ ใครจะรักดังคอ แต่
 พี่ยังไม่อยากให้รัก เลยพูดไปพูดมา พี่ออกเชื่อ
 ก็ขอโทษน้อง ต่างกอดคอกันร้องไห้ คุณแม่ก็พลอย
 สิ้น ใจให้หนึ่ง ถวายไป ตามมุกตลกๆ บิดฝัดๆ คุณแม่
 โกรธให้มาให้ได้ก็เร่ยแล้วเร่ยเดามาหมอบ เนิลมก็ยื่น
 ตกตลิ่งรับสารภาพ ส้มคำเนลิม คุณแม่ถามเรื่อง
 คั้นหมั่นกันจริงฤ ก็ว่าจริง คุณแม่ก็เกดเกดจะ
 ให้ตักน้ำ)

ดวงพระธาตุตติ ๑ (มุกดาตติ) ผมนิดหนัก,
 เหลือจะรัก, แม่แถมไหว สดชื่นใจ, อยู่กิน, สันบัตดี
 คุณแม่โปรด, เวทนา, แล้วปรานี หาดานยินดี, ด้วยแม่
 หมดิม, เริ่มฝากรัก (เหลียม) ข้าหมั่นพ้, แล้วจะรู้,
 มาหมั่นน้อง ไม่ใช่ของ, แม่ค้า, เช่นปลาฉัก เดียว
 จะครอง, สองไทรย, มักใหญ่หนัก บ้าเหลือหัก, โมโหแล้ว,
 กัดแกตัวเกิน หลวงปรีชา, เขา มาขอ, ปลุกหอห้อง

นิ มุกดา, จะ คว่าน้อง, ตรอง เฝื่อน ๆ หัด ย่อน ยอก, ถอด ก
 ถัด, จะ ยับเยิน อย่าอย่า เดิน, แต่ม บ้า, บ้าไม่เออ
 แม่ เหล้มเต่า, เขา ก็, ไม่พอใจ หลวง ปรีชา, ว่าไว้,
 ก็ ยังเกอ ถ้า มุกดา, เชื้อ บ้า, แล้วอย่าเพื่อ ว่าไ
 เหา, ว่าไง ต่า, พุดอย่า ถัด ๆ ๘ คำ เจรจา
 (นาย มุกดา ไม่ขอ อีหนึ่ง ชะแถม ๆ ก็ ว่า ตูตาย ถึง จะให้
 ตี ก็ ไม่ขอ ตี หนึ่ง ถ้วย เป็น โกรช เป็น แค้น คุณแม่
 ต้อง คอยดื่บ ว่า ไม่ใช้ ชูระ ของ ชีชา มุกดา อ่อนวอน
 ขอ เติม ๆ ก็ ไม่ยอม คุณแม่ ว่า จะ ต้อง วิว แต่ง กะ
 หลวง ปรีชา เติม ก็ ว่า ไม่ยอม อีก จะ ขอ อยู่ปฏิบัติ
 คุณแม่ คุณแม่ ทำ ชูว่า ถ้า กระนั้น จะ ยก ชะแถม ให้
 หลวง ปรีชา มุกดา ว่า ตี ตู ขอ เปลี่ยน เติม ๆ ร้อง
 ไม่ยอม ชะแถม ก็ ร้อง ไม่ขอ มี ผัว เจ็บใจ ขอ อยู่
 กอด ฝา เท้า คุณแม่ ๆ จะ หัก หิ้ว หักหาง ให้ มุกดา กับ
 ชะแถม ประณี ประนอม ต่าง ก็ ไม่ยอม น้อง ก็ ยู่ พี่ ไม่ให้ คบ
 กอด คอ กัน ร้อง ให้ หนึ่ง ถ้วย ก็ ยู่ ให้ แต่ง กะ หลวง ปรีชา

นายก็ดู คุณแม่ ออกอดเลยชวน ลูก ชื่น เรือน นายมุกดา
จะ ตามไป คุณแม่ก็ได้ นั่ง ถ้วย เตย ให้ ให้ เข้าโรง
เหลื่อ แต่ มุกดา ฟัน เลี้ย เดิน คราง อยู่)

กระบอก ๑ (มุกดา) ไม่รีบ บิด, คิดอ่าน,
การ ผนวช เนียด นวย ยัด เยียด, เหลื่อม ของ พ, ให้ มี ฝัว
อก มุกดา, ทำ จะ จอด, ไม่ รอด ตัว ต้อง คิด จัว, เข้า ช้อง,
ดี ต้อง ต้น จะ ต้อง ไชก, พระ โย คราช, ซาติ เจ้า ชู้ เกยว
ชะ แด่ม, แด่ม คุ, แก คม ดัน หดวง ใจ เพ็ชร, เต็ด ด้วย,
มา ช่วย กัน แม่น ญก บัน, หัน เเห, เปร ประดัง ไหน
คุณ บ้า, จะ ถ่า ฝด้า, มุกดา แก่ดัง คง จะ แต่ง, เน็ดม
ให้, ส้ม ใจ หวัง ถึง ชะ แด่ม, แด่ม ดั, ไม่ อิง เรา ก็ ยิง,
มี ช้อง, เกยว ของ เพ็ดน ฯ ๖ คำ เจริจา (คิด กถ
อุบาย เห็น ทล ปรุ ไปร่ง เลี้ยง แวด นึก ว่า เน็ดม ไผ ไป
เจอนั่ง ถ้วย มั่น ให้ เชื้อ เกอ ก็ พอ)

ปิด ม่าน

—*~*~*~—

ชุดที่ ๓ (เซ่ง พดุง พดุง) ฉากอย่างชุดที่ ๑
เวตา ถวาง วัน ห่าง จากชุดที่ ๒ รว หก วก คิว ติคร มี
พระโยคราช หดวงใจเพชร กับนาย มุกดา นัง พุดกันอยู่

ตุ้มโปง ๑ (มุกดา) ยังไง หนะ, พระ
โยคราช, ย่า ฟาด กลับ เลี้ยว แรง รับ, วาจา, ย่า เฝื่อน ๆ
เกี้ยว แม่ แด่ม, แย้ม ขยาย, อุบาย เต็ม เป็นการใหม่,
ว่าไง เชิญ, ย่า เม็ด แด (พระ) ถาม หดวงใจ, เพชร
เขา, เกิด เจ้า ชู้ กัน มัน อยู่, ช้าง ยังไง, ซาติ โก่อ แก่
(มุกดา) ว่า ยังไง, ใจ เพชร, เดรัจฉาไหม แห้ (หดวง)
ผม ก็ แพ้, ท่าน พระท่าน, ท่าน เอง (พระ) ย่า ยะ
อย่า ยอ, กัน เตย พ่อ, เจ้า ชู้ หนู เห็น คอย คม, กัน ออกแจ,
คอ แด เก่ง (มุกดา) เอ้ ปิด กัน, จัน ก็ ไม่, ใจ นึก เถง
เขา สอน เพง, ให้ ไป รำ, ปิด จำ ครู (หดวง) กัน ไม่
ปิด, พิศ ท่าน พระ, หนะ ไม่ หยอก เห็น เข้า ออก, ยิ้ม พยัก,
กัน นึก อยู่ (มุกดา) แม่ แด่ม จัก, รัก ใคร มาก, ผม

ขยากรู้ (พระ) ถ้าม เขา ดู, เกิด พ่อ หดง, ถ่วงดึกเที่ยว
 (หดง) ท่าน พระเห็น, จะ เป็น ต่อ, ชะชอนัก (พระ)
 เขาไม่รัก, ดอก ชะแถม, แก้ม กัน เขียว (มุกดา) ชี
 เลื้อย, เจ้า ชูเอก, แศก คำเดียว ก็ ตาม เกรี้ยว, หนุ่ม
 แน่น, แค้นไม่เออ (หดง) จริ่ง คุณ ว่า, หูตา, ทำกักกัก
 แม่ แล่มรัก, มากกว่า ผม, งม เผย ชัยบ กรับ, พันกับ ๆ,
 เกือบ หดับเพื่อ ผม แหงน เกอ, เซ้งอ นัง, พัง เล้า
 (ฮา กัน พระออก เคือง) จริ่ง ดี พ่อ, ยอให้ ข่า, คลั่งคว่ำ,
 หดง ตัวดี, คึดดึก, คึดชด่า ข่า แก้ม เขียว, ก็ ต้อง เกี้ยว,
 ตัวขำตา เขา หนุ่ม กว่า, คว่ำ ขบ เผาะ, เหมาะใจเย็น
 (หดง ชมิ่ง ตา) พุดเหตวไหล, ไป เกิด นะ, พระ ชี ถึง
 ผม พุด มั่ง, ก็ จะ โกรธ. ชื่นโตด เต็น (มุกดา ไหว หน้า
 เลี้ย เหลี้ยว ตอกแตกพระไม่ รุ้, คึดไม่ ดู ตา ท่าน หดง มัวเพื่อ)
 เห็น รุบ พอด, กอด กัน จ้อ, คอ เป็น เอ็น ยัง ทะเล้น, เกี้ยงได้,
 หน้าไม่อาย (หดง) ท่าน พระกอด, แม่ ชะแถม, แถม

๑๖

เซ่ง พุ่งพุ่ง

เกิน กอด เลี้ยง ฟอดๆ, นอด นอดน. เมื่อ ตอน บ่าย (พระ)
แก คิด แข่ง, แย่ง มุกดา, แล้ว ซ้ำท่าย ทำ อูบาย, อย่า ให้ ฎก,
ถึง ฎก ซัก (มุกดา โกรธ หดง) พุดอะไร, ให้ ฝิดใจ,
กัน เปลาๆ กัดบ เห็นเข้า, ที่ นั้น, ที่ นั้น (มุกดา)
ยัง ใจนี้เอ้, เด้ให้ กัด, ย้อน ยนต์นี้ (หดง) ไม่ได้ รัก,
ไม่ได้ ไคร, เหลวไหล ครัน (พระ รู้ คัก) เข็ดดื้อ เด่น,
สนุกๆ, หนา มุกดา ใจ ทำ หน้า, ตา ถัด, หึง ฎกัน มัน
จะ กลาย, เข้ม เขา ควาย, ให้ สน กัน เดียวได้ ค่อย,
กัน เป็น ควัน, เทียว กัน คิด ต้องไป แกม, สะแต่ม อีก เตื่อ,
เผื่อ เอวัง แต่ ต้อง ตั้ง, ขวัญ เข้า ซ้ำ, แล้ว อย่า บิด จวน
จะ รวม, ห้วงงาน, คาน อยู่ นิด ดึงด ฎ, ขดุก ขดัก, ออก
หนักใจ ข ๒๔ คำ เจรจา (พระ เข้าโรง นาย มุกดา
นั่ง หน้า มุ่ย หดงใจ เพ็ชร ไม่ ดบายใจ)

✓ เจ้าเซน © (หดง) มุกดา มุกดา, อย่า เหมา,
เขา แกด้งๆ ว่ากัน แย่ง, แม่ เฒ่า, จะ เค็ดมใหญ่ จริงๆ

เทียว, เทียวแม่แต่ม, ออกแต้มได หล่อนไมไกร, พุดจา,
ทำ อัง กะทัง ส่วน ท่าน พระ, ละหล่อนจ้อ, ซอบ ถ้อ คดุ้ง
แกก ฟุง, ฟุง ขยุย, คุย ทดิ่ง เน็ดม ของ แก, แม่ ออกมา,
หน้าคัง ๆ พบ ครัง หนึ่ง, แะสอง ครัง, ไซ้จิ้งตัว ฯ
๔ คำ เจริจา (หลวงใจเพชร อธิบาย มุกดา ค่อยๆ หาย
ส่งได้จนเชื่อ รู้ว่า ตาพระไป คุย กระเซ่แต่มจะ ต้องแอบ
ไปหาเน็ดม หลวงใจ เพชร ก็ว่า จะไป เหมือนกัน จับมือ
กัน แล้ว มุกดา ก็ เข้าโรง)

สดายง ๐ (หลวง) ตาพระ เชื้อ, เหลือขยาย,
แบบ คาย หลุด มุกดา หงุด, หิงดระแวง, เพราะแกดั่ง ยัว
ที่จวังพระ, โยคราช, ตาฟาดมัว เทียวแม่ขวัญ, กระแต่มวน,
อยู่คนเดียว พุทไซ้เรา, เจ้าชู, พอรู้คาว แม่พี่สาว,
หน้ากถ่าน, บัวยการเกียว แอบ เอาเงาะ, ปะเหลาะน้อง,
จงไว้เทียว ทำก็เดียว, มาข้างเรา, เข้า ท่วง ที่ แด่

คุณแม่ แก่เป็น ห่วง, หดวง ปรุชา ญาติกา, นาติ เก,
 เซวถึงที่ บอก ความดี, ถ้าขับเรา, พุดเข้าชี้ เราก็ก
 ค่, คอ ดันท, ชิดถึงใจ เกิดวันนั้น ถ้า แม่มี, โอภาศเหมาะ
 จะ เอาะเลาะ, ตกตง, ให้จงได้ ชื่นรือ, ท้อทั้ง, ฌวย
 อิงไป จะกลายไม่, ไซ้เจ้าชู้, รัไม่ทัน ฯ ๘ คำ เจรจา
 (พอแม่เหล้ม ออกมา เห็นก็หุดบ ท่าน หดวง ก็กวักมือ
 เรียก มาถามว่า มุกดาไปหาฤๆ ก็ว่า เห็นคุณแม่เรียก
 ไปก็เลยเลย ครั้นเหล้มจะกลับ ท่าน หดวง ยึด
 ข้อมมือไว้ เหล้มตกใจหน้าเสีย หดวงใจเพชรว่า
 วันนั้น เป็นวันตาย ขอพูดตรงๆ จูมาที่เก่าอ้อ)

แซกหนึ่ง ๑ (หวง) รักแม่เหล้ม, แต่
 เมื่อเริ่ม, ได้เห็นหน้า แต่ไม่กล้า, บอกน้ำจิต, ยัย
 คิดหวน เกรงเกินหน้า, อรุณแล้ว, แล้วแต่เย็น แด่น
 รักขวัญ, ชั่วชีวิตเหล้ม, ยาย่าเต็มอาย (เหล้ม) เห็นจิต,
 เหล้มก็คิด, ชอบกตอยู่ แต่อดสู, แด่นคว้าม, ขาม

ไม่หาย เหม้ม ออกเซ็ด, หดวงใจเพชร, ก็ผู้ชาย กัด
 เคียว คาย, อุบาย บุก, เหมือน มุกดา (หวดง) ในชาตินี้,
 พี่จะขอ, พนอ นื่อง อยู่ร่วมห้อง, ร่วมชีวิต, ไม่หนีหน้า
 เพราะแค้นรัก, มิใช่รัก, ว่าเจรจา รับผิดชอบ, ดำระพรรณ,
 อย่าหวนดวง (เหม้ม) พี่ มุกดา, คว่าพี่, ชั่ววันนี้อ
 หดวงปรีชา, มาจง, จะ คล้อง บ่วง ฉันทะยัง, ทั้ง
 ขยาด, หวาด ๆ ทรวง แม่นพี่ หดวง, จังเหมือนปาก,
 จะยากใย ฯ ๘ คำ เจรจา (หวดงใจเพชรเห็น
 ได้ ทำกั นัง ดง กอดจูบ ตกลง ปลงใจกัน ขณะนั้น
 พอมุกดา เชื้อ ชำ ออกมา เจอด้ ตกลง ค่รักก็เกอ
 เจนผละกันงันอยู่)

พราหมณ์ติดน้ำเต้า ๑ (มุกดา) อ้ายหวดง
 เกร, เคนระยำ, ทำหยก ๆ ช่างโกหก, ยัชน ยอก, หดอ
 กูได้ เหม้ม ค่รัก, ดักชีวิต, ยิงจิตรใจ ไล่หัวไป,
 พันบ้าน, คน มารยา (หวดง) มุกดามุกดา, อย่าให้,

มั่นหน้ารัก เข้ามาฝาก, เข้ามาได้, ทำไมช้า แก่รัก
 เขา, เขาไม่รัก, หนีจากมา เขียว โปนทนา, คู่สมัค,
 เขารักกัน (มุกดา) คนรักกู, ใครที่รู้, อยู่ทั้งบ้าน
 หนีหน้าด้าน, แย่งชิง ๆ, มึงก็ขึ้น กูวานมา, หาพี่,
 หนี ประชัน ชิงพิละวัน, กระแม่ น้อง, ชู้ของกู (หดวง)
 ปลัดทะแก, ยังไงแน่, จ๊ะแม่เห็ดม ย่ามัวเต็ม
 ยังไรจำ, ว่า มาหา นาย มุกดา, เขาขอตัว, หล่อนเป็นชู้
 ฉันทมาจุ, จาบจ้วง, ทำดวงเกิน (เห็ดม) แค้นเกลียดฉัน,
 ดันด้าน, พาไปไม่เซ็ด หดวงใจเพชร, ดอกฉันรัก, ไม่
 พักเซ็น (หดวง) ว่าใจดำ, มุกดา ๆ, แก่อย่าเมิด
 ฉันจะเซ็ด, แก่จะหนา, อย่าทวง ๆ ๑๐ คำ เจรจา
 (เห็ดม ประจาว เรือง ทำ แก่พี่ มุกดา ก้มหน้ากอดพัน
 แค้น เห็ดม ก็ พา หดวงใจเพชร ไป หา คุณแม่ มุกดา
 ทอดตัว.)

มอญแปลง ๑ (มุกดา) นั้น แดเพื่อน, เนื่อน คอ,
 ด้อ ด้วง คับ ไซความ ดับ, กดับ บิด, เป็น พิศสง ใน
 โดกนี้, ไม่มี ญาติ, ซาติวงษ์ คุณ บ้า โถด, ได้ ล่ง,
 เราคงไซ ขยา กสบาย, หมาย แม่ เห็ดม, เหม เดียแต้ม
 แม่ชะแต้ม, หล่อน กักรอ, โทษโยได้ เรา ก็ ผิด, มิควรคิด,
 บิดพาโด แม่ไม่โย, ตัวกดับ, จะ ยับเยิน จะ ไป อ้อ,
 ขอโทษ, ถึง โกรชหนัก ก็ไป พัก, รัก คง กดับ, ไม่ ยับเยิน
 ความจริงใจ, ไซไม่ หมก, ด้ทก ด้เห็น ไหนจะ เม็ด, หมาย
 เนย, คนเคยรัก ฯ ๑ คำ เจริจา (แก้นใจตัว
 พอเลี้ยง ด้ทก แดเลี้ยง คุยไฮ พระโยควาซเข้ามาก็ หลบ)

มอญโยนดาบ ๑ (พระ) แม่ชะแต้ม, แม่
 ประตุ, มาดูเรา แดวกดับ เข้า, ห้อง เขา, เราเดา คัก
 คง จะ มีว, แต่ง ตัวหุ, อยู่ กัก คัก เกิด มา พัก, อยู่ หอนั่ง,
 ชั่ง ปะไร หลวงใจเพชร, เกิด นก หนา, ควาน้องสาว

มีใครยาว, ตัวสูง, ก็ คงได้ เรา ขึ้น ข้าง, มุกดา รุ่ง,
 ฉาย จู ไป พุด เกิด ย โก่อ, กระ ชะ แด่ม, เตี้ย แต่ม มัน ฯ

๔ คำ เจริญ (ชะแด่ม มา ท่าน พระ เรียก มา ก็ ได้
 เรื่อง น้อง ตัว รัก หด วง ใจ เพ็ชร งาม ขอ คุณ แม่ ก็
 ยก ให้ แล้ว)

ปิ่นตลิ่งนอก ๑ (พระ) เขา ถิ่น พุด, ตูตร
 ทิน, ฉิ่น และ ยาก อยากร ออก ปาก, กระ ตาก จิตร, จัง
 คิต อื่น, รัก แม่ แด่ม, ไม่ ถิ่น แยม, จาก ราย พัน เพราะ
 ห้วน ๆ, เกรง ว่า, ไม่ ปราณี (ชะแด่ม) โอ้ย นึก ว่า,
 เมตตา กัน, ฉิ่น ที่ ถูก หาดาน หน้า รำ คาญ, ช่าง พุด ได้,
 ไม่ บัด ดี เหตุ ละคร ท่าน, คู่ หมั้น, อี ฉิ่น นี้ ใน ชาติ นี้;
 อี ฉิ่น ไม่ ขอ, ขอ ขอ ใคร (พระ) นาย มกดา, ไม่ ปราถนา,
 แม่ อยา เพื่อ เทย วาน เกดอ, เกยว หล่อน, ยก ย่อน ไหญ่
 ฉิ่น รัก เหลือ, เอื้อ มา, ฝาก อา โดย จะ ตัด ได้, ฤา แม่ คุณ,
 อยา ฉุน นึก (ชะแด่ม) เขา ไม่ รัก, อี ฉิ่น ก็ จัก, อยุ่

คนเดยว ถึงไคร เกยว, ก็ เกยวไป, ไม่ดมค ไคร
 จะ ช่ม, ช่นได้, ใจไม่รัก ประทานโทษ, โปรดไปพัก,
 เสียดัก ที่ (พระ) เสียดแรง ฉั้น, อ้นวอน, หดอ้น นักหนา
 ไม่เวทนา, จริใจ, ฤาใจนี้ (ชะแด่ม) ไม่เวทนา,
 ละเจ้าค่า, อย่าเข้าช ช่น จูจ, บอก คุณแม่, ละแดร์
 เมือง ฯ ๑๐ คำ เจริจา (ท่านพระ อ้นวอน
 จนมค บัญญา ก็ อ้อ แก่ ทั้ง ชู ทั้ง อ้นวอน ชะแด่ม
 ก็ ต่อเยย ดัง ทำย ก็ ต้ง กลับไป เณการ เจอ
 มุกดา ต่าง เกอ พอ ชะแด่ม จะกดับ มุกดา ถัดไป ขวาง
 อมตักตติ ๑ (มุกดา) พ้ ผิด แล้ว, แม่แด่มจำ,
 ชด่า ถัก พ้ง ฐคก, โทษ คว, ช่นนอก เรือง พ้ ขอโทษ,
 ถึงจะ โกรธ, ถึงจะ เคือง ก็ โปรดเปิดอง, เกิด อย่า แปร้น,
 เลิก แค้นใจ พ้ มาขอ, ต่อ หมน, ขอ สัญญา ไม่ขอ บ้า,
 ขอ เจีย, มี เมียใหม่ จะ ขอ แนม, แด่ม ของ พ้, แค้นไป
 หดอ้น ว่าไร, พ้ จะจำ, แด ทำตาม ฯ ๔ คำ เจริจา

(แรกชะแถม โกรธซึ่ง ครั้น อ่อน วนหนัก เข้า ก็ ตั้งเวท
แต่อยาก ล้อเล่น)

ขวัญอ่อน ๑ (ชะแถม) ก็ส่งสาร, ไซ้จะ
ค้ำ, น้ำคำใจท ทั้งไม่โกรธ, ซึ่งสนิท, อย่าคิด ขาม
รักก็รัก, ไซ้แถม จัก, ต้มถึง ความ เคยรักใคร่, ไซ้จะ
หยาม, พุ่มดา แต่จนจิตร, คิดสัญญา, วาจา หมั่น
พระโยคราช, คาคัน, ฉันทักหนา เพราะ ไซ้, ให้
ท่าน พระ, อะอะมา พด เกยว พา, ทุกวัน ทุกวัน, ฉันท
ก็รวน (มุกดา) อย่าตอ พ, เพดาน, พ ต้นคิด ซึ่ง
ชีวิต, แล้วแม่ แถม, อย่าแย้ม สรวล (ชะแถม) ด้อ
เมื่อไหร่, ไฉน หนะคิด, ผิดชบวน เมื่อท่าน จวน, เจียนกลับ,
จึง รับคำ ฯ ๒ คำ เจรจา (มุกดาส่งไล่ย ชะแถม
ก็ ทำหน้า แหยบออกว่า รับหมั่น แล้วจริงๆ จะได้ แต่ง
ก่อนน้อง มุกดาไม่ พัง อีรา คำ อวิม ทดถึง แถ่น เข้าโรง)

อกโครง ๑ (ชะแถม) พุ่มดา, น้ ก็บ้า,
เราดี ๆ ฤทธิรอดดี, ตโมภ มาก, ถวาก ถด้า ครั้น สัน พิศ,

ต้นร้าย ปลายดี

๒๕

ฤทธิชา, ดง หน้าดำ หวดมา ทำ, ขอโทษ ขอ ทัก,
ชั้น กระไร ที่จริง จิตร,แต่ไม่คิด, มี คู่คู่ช นอก จาก
มุก,ดา ยังรัก, หักไม่ไหว แต่จะ ขอ, ทรมา,ให้ ด่าใจ
เขาให้ เล็ด,ดาไหล, ใน คราวนี้ ฯ ๔ คำ เจริญ
ปิด ม่าน

—*~*~*

ชุด ที่ ๔ (บั้งเป่า) ฉากในห้อง นาย มุกดา
พักในบ้าน คุณแม่ เหลี่ยม ห่าง จากชุด ก่อนไม่ ถึง
๑๐ นาที ตัว ละคร มี นาย มุกดา กำลัง วุ่น เขียน หนังสือ
พลาง บ่น พลาง นึก ละคร ชุดๆ ชุดๆ แล้ว มาคว่ำ บั้น ต้น
ตนาวแปลง ๑ (มุกดา) เดี่ยว แรงดี, มี วิชา,
ศึกษา ยุโรป มี วาย ไพล, ชอบ หา, เช็ด ราชรี ธรรม
ฤดี, มี คู่, ชูชิว, ทำ การ ดี, สัม ประ เจริญ, เกิด
เป็น ไทย แต่ โดบ, โดบ หมาย, สบาย มาก ถิ่น ถิ่น,
ทุจริต, ผิด วิสัย ทั้ง พี่ ณา, คว่ำ นอง, ที่ ต้อง ใจ ช้า

๒๖ บั้งเปด้า
เลื้อก ด้น, กะโก, ไซ้ บัญญา เลียน้อง ลาว, หนาวใจ,
หมายได้พิ ช้า เลียท, หลุดหมาย, ทั้ง ช้ายขวา
มีชี่ว, มีแต่ช้อ, ทรมมา เกิดขอตา, โลกมนุษย์, หลุด
ระคาย หนึ่งดื้อนี้, ต่แม่, ผาก แม่บ่า ขอขมา, มอบ
น้ำจิตร, ผิดขยาย เกอะ ด้นชาติ, ช้อชว้าง, ท่งร่างกาย
เหลือแต่ร้าย, ด้อย, คู่แผ่นดิน ฯ ๖ คำ เจริญ
(พรรณนา ความคับแค้นใจ) พอง่าง บั้นจะ ยิ่งค้ำ
ก็พอมมีมา บดบังไป ทางอื่น มุกดา สดุด์ เหลียวมาเจอ
ชะแถม ๆ ถามว่า อยู่ดื้อ ๆ จะมาฆ่าตัวเลียทำไม บอก
ว่า ด้น หวัง เลียหมด แล้ว ชะแถมถามว่า ไหน ว่า ตัวรัก
ก็ว่า เพราะรัก ถึงต้องตาย ชะแถมถามว่า ทำไม
ก็ว่า เพราะ ชะแถม หมั้น กระพระโยคราช เลียแล้ว ชะแถม
หัวร่อ ให้ให้ว่า หนอย พ่อเจ้าชู้ใจเลาะ เขาต้อเด่นก็
มุกดา ตีใจฉาว เข้าสรวม กบด ขณะนั้น คุณแม่
ตกใจวิ่งกระเลอะ กระด่าเข้ามา ร้องว่า คโมยชน ปด้นฤ

หลวงพ่อเพชร กับเนลัม ก็ตามคุณแม่ มา เลี้ยงโจทว่า
พระรามเข้าโกษฐ์ ดักครุ พระโยคราช ถูก นัง ถ้วย นุดนุด
ถู กิ่ง ร้อง มา ๆ ช่วยกันด้วย คุณมุกดา ล้อคุณนายมายิง
เสีย แล้ว ครั้นเข้า มา ถึง เห็น มุกดา กับ ชะแถม กำลัง
กอดกันอยู่ ก็ ต่าง ชงัก คุณแม่ ชัก ว่า เรืองราว อย่าง
ไร กัน หลวงใจเพชร ได้รู้ ได้ช่วย เล่า แทน นายมุกดา
กะชะแถม ที่ เล่า อับ อับ พระโยคราช อาย คุณแม่
ก็ หาย แค้น เลย สั่ง สอน ให้ คัด ให้ พร นัง ถ้วย เข้า ไป
กอด ทำวนายร้อง ให้ คุณแม่ ดู ว่า มา ล้อขอย อะไร อีก ถ้า
เมื่อ ป่านนี้ มัน บอก ว่า มัน จะ ต้อง กราบตา ถาม ว่า ไป
ไหน กัน ว่า จะ ไป อยู่ กับ ท่าน พระโยคราช ผัว เมีย
ทั้งสอง คู่ ถาม พร้อม กัน ว่า งั้น ฤ ? ท่าน พระ ม่อย ไป
ม่อย มา แล้ว ตอบ ว่า ขอรับ ! ก็ ฝ่า กัน คุณแม่ บ่น
พิไล พิถี อนิจจัง อนิจจา กุสตา ธรรม มา นัง ถ้วย อาย

๒๘

บั้งเปด้า

ม้วนไปม้วนมา ท่านพระบั้งดับว่า ทำไ้ได้มัน
เนื้อคู่บั้งเพด้าหนีวาคันมายังงัน ดีกว่า บั้งเปด้า
เสียแรงเป็นเจ้าชู้ทั้งที กัดบั้งให้สาแก่ใจใหญ่ก็พอ

ปิดม่าน

ศุภมัสดุ

NATIONAL LIBRARY

